

Tohir Malik

Biographiya

Tohir Malik (asl ismi **Hobilov Tohir Abdumalikovich**)

— taniqli o‘zbek yozuvchisi. O‘zbek adabiy fantastikasining asoschilaridan biri, ma’rifat arbobi.

„Do‘stlik“ ordeni va „O‘zbekiston xalq yozuvchisi“ faxriy unvoni sohibi.

1946-yilning 27-dekabrida Toshkent shahrida ziyoli oilasida dunyoga kelgan. Toshkent Davlat Universiteti (hozirgi O‘zbekiston Milliy Universiteti)ning jurnalistika fakulteti kechki bo‘limida o‘qib, kunduzi qurilish ishlarida qatnashgan. 1966-yildan beri O‘zbekiston radiosida, gazeta va jurnallar tahririyatida, O‘zbekiston yozuvchilar uyushmasida, nashriyotlarda faoliyat yuritgan. Hozirgi kunda „Sharq“ NMAK Bosh tahririyatida muharrir.

- Tohir Malik o'nga yaqin radiop'esalar, hujjatli film ssenariylari, badialar muallifi. Badiiy tarjima sohasida ham xizmat qilgan.
- Tohir Malik 1966-yildan e'tiboran matbuot sohasida ishlagan. *Lenin uchquni* (Hozir *Tong yulduzi* deb nomlanadi), O'zbekiston radiosida, G'afur g'ulom nomidagi va „Cho'lpon“ nashriyotlarida, „Sharq yulduzi“, „Yoshlik“ jurnallarida faoliyat yuritgan. U ijodiy faoliyati davomida hayotni, insonlar tabiatini atroflicha o'rgana boshlaydi. Yozuvchi insonlarni, ularning ichki kechinmalarini, ruhiyatlarini sinchiklab o'rganadi va kitobxonni ham mana shu ruhiyat olamiga olib kiradi. Uni shu holga solgan sabablarni tahlil qilishga va xulosa chiqarishga yo'naltiradi. Yozuvchi yaratgan asarlari asosida ko'plab tele va ba'diy filmlar yaratilgan. Asarlarida turli qiyofadagi zamondoshlarimizning obrazlari yorqin lavhalarda katta mahorat bilan aks etgan, muhim ma'naviyaxloqiy muammolar ko'tarilgan. Rus yozuvchisi F.M. Dostoyevskiyning *Ma'suma* qissasini, shuningdek, jahon adabiyoti namoyandalarining ayrim asarlarini o'zbek tiliga tarjima qilgan. 1961–1964-yillarda quruvchi, 1965–1966-yillarda maktabda o'qituvchi bo'lib ishlagan. *Lenin uchquni* gazetasi, 1975–1978-yillarda *Guliston* nashriyotida, 1981–1982-yillarda *G'afur G'ulom* nomidagi nashriyotda muharrir, 1982–1985-yillarda *Sharq yulduzi* jurnalida, 1985–1987-yillarda *Cho'lpon* nashriyotida bosh muharrir, 1989–91-yillarda „Yoshlik“ jurnalida adabiy xodim, mas'ul kotib, bosh muharrir, O'zbekiston yozuvchilari uyushmasida 1988–90-yillar davomida kotib bo'lib faoliyat olib borgan.

Asarlari

- Birinchi yirik asari — „Hikmat afandining o‘limi“ (1972). „Zaharli g‘ubor“ (1974), „Falak“ (1975), „Somon yo‘li elchilari“ (1978), „Chorrahada qolgan odamlar“ (1982), „Bir ko‘cha, bir kecha“ (1983), „Alvido, bolalik“ (1989), „So‘nggi o‘q“ (1990), „Ov“ (1995) kabi ilmiy-fantastik, sarguzasht qissalari mashhur. „So‘nggi o‘q“ qissasi asosida 7 qismli telefilm (1994) yaratilgan. „Qaldirg‘och“ (1987) epik asari Abdulla Avloniy taqdiri misolida 20-yillar o‘zbek ziyolilarining shakllanishi haqida bahs yuritadi. „Mehmon tuyg‘ular“ (2003) nomli xotira, yodnoma, adabiy maqolalar to‘plamida adabiy jarayondagi muammolar aks etgan. Tohir Malikning yozuvchi Mirzakalon Ismoilijodiy faoliyatini yorituvchi „Yozuvchining baxti va baxtsizligi“ (1988), Asqad Muxtor ijodini taxlil etuvchi „Sobir“ (2003), O‘lmas Umarbekov ijodiga bag‘ishlangan „Qiyomat qarz“ (2002) hamda Abdulla Qodiriy romanlari taxlil etilgan „Ibrat maktabi“ (1993) badiialari xam bor. Tohir Malik xujjatli kino sohasida xam faoliyat ko‘rsatgan. Uning „Amir Temur davri adabiyoti“ (1998), „Varaxsha“ (1999), „Unvoni inson“ (1999), „Sohilsiz dentiz“ (2000), „Zulmat saltanati“, (2001), „Moshtabib“ (2002) siyenariylari asosida hujjatli filmlar ishlangan.

- „Shaytanat“ asarida jinoyat olamidagi voqealar fonida asosiy e'tibor asar qahramonlarining ruhiy dunyosini tahlil etishga qaratilgan. Kishilarni jinoyatning razil olamidan ehtiyot bo'lishga chaqiruvchi ushbu ogohlantiruvchi asar mazmuni Tohir Malikning „Jinoyatning uzun yo'li“ (2004) ilmiy-tahliliy risolasida davom ettirilgan.

Mukofotlari

- Yozuvchining bir qator asarlari kitobxonlar orasida o'tkazilgan so'rov asosida turli yillarda yillik mukofotlar bilan, xususan G'afur G'ulom nomidagi mukofotlar bilan taqdirlangan. Yoshlar tarbiyasiga oid asarlari inobatga olinib *Maorif fidoyisi* unvoni berilgan. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasining birinchi Prezidenti Islom Karimov farmoni bilan *Do'stlik* ordeni va *O'zbekiston xalq yozuvchisi* faxriy unvoni bilan taqdirlangan.